

prof. dr. sc. Rajko Ostojić
prof. dr. sc. Vlatka Bilas
dr. sc. Sanja Franc

STANJE I PERSPEKTIVE RAZVOJA EUROPSKIH ZDRAVSTVENIH SUSTAVA

prof. dr. sc. Rajko Ostojić
prof. dr. sc. Vlatka Bilas
dr. sc. Sanja Franc

STANJE I PERSPEKTIVE RAZVOJA EUROPSKIH ZDRAVSTVENIH SUSTAVA

Nakladnik

Notitia d.o.o., Zagreb

Za nakladnika

prof. dr. sc. Vlatka Bilas

Recenzenti

akademik Zvonko Kusić, predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti
prof. dr. sc. Ljubo Jurčić, predsjednik Hrvatskoga društva ekonomista
prof. dr. sc. Željko Metelko, predsjednik Hrvatskoga liječničkog zbora
Ljubica Đukanović, mag. iur., stručna suradnica za područje zdravstvenog osiguranja
Hrvatske zajednice računovođa i financijskih djelatnika

Lektura i korektura

Alka Zdjelar-Paunović, prof.

Grafičko oblikovanje

i priprema za tisak

Jasna Goreta, dipl. dizajner

Tisak

Denona d.o.o., Zagreb

ISBN 978-953-57416-0-2

CIP zapis dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 824349.

Copyright © 2012. Notitia d.o.o., Zagreb

Sva prava pridržana. Niti jedan dio ove knjige ne smije se reproducirati u bilo kojem obliku ili na bilo koji način, niti pohranjivati u bazi podataka bilo koje namjene, bez prethodnoga pismenog dopuštenja izdavača, osim u slučajevima kratkih navoda u stručnim člancima. Izrada kopija bilo kojeg dijela knjige zabranjena je.

prof. dr. sc. Rajko Ostojić
prof. dr. sc. Vlatka Bilas
dr. sc. Sanja Franc

STANJE I PERSPEKTIVE RAZVOJA EUROPSKIH ZDRAVSTVENIH SUSTAVA

Sadržaj

Popis slika	IX
Popis tablica	XI
Popis kratica	XIII
Predgovor	XV

1. ZDRAVLJE I ZDRAVSTVENI SUSTAVI KAO VAŽNI DRUŠTVENO

EKONOMSKI ČIMBENICI

1.1. Čimbenici i odrednice zdravlja.....

1.2. Povezanost zdravlja, zdravstvenog sustava i gospodarskog razvoja

1.2.1. Zdravlje i siromaštvo

1.2.2. Zdravlje i globalizacija

1.3. Zdravstveni sustavi u funkciji očuvanja i poboljšanja zdravlja

1.3.1. Rezultati zdravstvenog sustava.....

1.3.2. Poboljšanje efikasnosti zdravstvenog sustava uza zaštitu jednakosti

1.3.3. Uključivanje pacijenata u zdravstveni sustav s ciljem poboljšanja rezultata

2. FINANCIRANJE ZDRAVSTVENOG SUSTAVA.....

2.1. Izazovi politike financiranja zdravstvenog sustava

2.2. Politika financiranja zdravstvenog sustava

2.2.1. Prvi stup politike financiranja zdravstvenog sustava

2.2.2. Drugi stup politike financiranja zdravstvenog sustava.....

2.2.3. Treći stup politike financiranja zdravstvenog sustava

2.3. Mogućnosti financiranja zdravstvene zaštite.....

2.3.1. Oporezivanje

2.3.2. Socijalno zdravstveno osiguranje.....

2.3.3. Privatno zdravstveno osiguranje

2.3.3.1. Ograničenja tržišnog pristupa

2.3.3.2. Značajke i uloga privatnoga zdravstvenog osiguranja

2.3.4. Računi zdravstvene štednje

2.3.5. Plaćanja iz džepa građana.....	76
2.3.5.1. Različiti oblici dijeljenja troškova.....	76
2.3.5.2. Problem neslužbenih plaćanja.....	80
2.3.6. Vanjski izvori financiranja: zajmovi i donacije	81
2.4. Javno-privatna partnerstva u zdravstvenom sustavu.....	81
2.4.1. Razvoj globalnih javno-privatnih partnerstava u zdravstvenom sustavu	82
2.4.2. Koristi i troškovi sklapanja javno-privatnih partnerstva	84
2.5. Strateška alokacija resursa i kupnja zdravstvenih usluga	88
2.6. Izbor optimalnog načina financiranja	94
2.7. Nacionalni zdravstveni računi.....	99
2.8. Održivost financiranja zdravstvenog sustava i reforme.....	100
2.8.1. Izazovi financiranja i reforme zdravstvenih sustava u naprednim ekonomijama i rastućim ekonomijama.....	104
2.8.2. Mjerenje utjecaja zdravstvenih reformi na održavanje zdravlja	106
3. ZDRAVSTVENI SUSTAVI ZEMALJA ČLANICA EUROPSKE UNIJE.....	113
3.1. Izazovi i scenariji razvoja zdravstvenih sustava zemalja članica Europske unije.....	114
3.2. Strategija razvoja zdravstvenih sustava u Europskoj uniji	121
3.2.1. Novi strateški pristup i prioriteti razvoja zdravstvenih sustava	121
3.2.2. Europska kohezijska politika na području zdravstva	124
3.3. Utjecaj pravila Europske unije na zdravstvene sustave zemalja članica.....	126
3.3.1. Autonomija zdravstvenih sustava u Europskoj uniji.....	126
3.3.2. Sigurnost i mobilnost pacijenata u Europskoj uniji	131
3.3.3. Ljudski resursi u zdravstvenim sustavima zemalja članica Europske unije.....	135
3.3.3.1. Izazovi razvoja ljudskih resursa	135
3.3.3.2. Migracije i priznavanje kvalifikacija	139
3.3.4. Politika lijekova i ugradbenih materijala	140
3.3.4.1. Osnovne značajke i uloga politike lijekova i ugradbenih materijala.....	140
3.3.4.2. Politika lijekova i ugradbenih materijala u zemljama Europske unije.....	142
3.3.5. Pravila o javnoj nabavi	144
3.4. Politike financiranja zdravstvenih sustava u zemljama Europske unije	147
3.4.1. Modeli financiranja zdravstvenih sustava u zemljama Europske unije	147
3.4.1.1. Funkcije politike financiranja zdravstvenih sustava u zemljama Europske unije.....	153

3.4.1.2. Održivost i ciljevi politike financiranja zdravstvenih sustava zemalja Europske unije	155
3.4.1.3. Utjecaj aktualne financijske krize na zdravstvene sustave zemalja članica Europske unije	158
3.4.1.4. Upravljanje bolnicama i njihovo financiranje u zemljama članicama Europske unije.....	159
3.4.2. Iskustva iz provedenih reformi financiranja zdravstvenog sustava u zemljama Europske unije i zemljama regije	169
3.5. Procjena medicinske tehnologije u zemljama Europske unije.....	178
3.5.1. Važnost procjene medicinske tehnologije.....	178
3.5.2. Razvoj procjene medicinske tehnologije u zemljama Europske unije.....	182
3.6. Uloga i razvoj e-zdravstva u zemljama Europske unije.....	186
3.6.1. Prednosti i nedostaci e-zdravstva	189
3.6.2. Financiranje e-zdravstva.....	191
3.6.3. Perspektive i izazovi budućeg razvoja e-zdravstva	194
3.6.4. Razvoj i primjena e-zdravstva u Europskoj uniji	197
3.6.4.1. Akcijski plan e-zdravstva.....	198
3.6.4.2. Europski digitalni plan.....	200
3.6.4.3. Inicijative razvoja i primjene e-zdravstva u zemljama članicama Europske unije	203
3.6.5. Uloga i razvoj telemedicine	213
3.6.5.1. Prednosti i nedostaci telemedicine	214
3.6.5.2. Perspektive i izazovi budućeg razvoja telemedicine	217
3.6.5.3. Razvoj i primjena telemedicine u zemljama Europske unije	219
3.7. Upravljanje kvalitetom u zdravstvu	222
3.7.1. Čimbenici utjecaja na kvalitetu zdravstvenih sustava.....	227
3.7.2. Modeli upravljanja kvalitetom zdravstvenog sustava.....	229
3.7.3. Strategije unapređenja kvalitete zdravstvene zaštite u zemljama članicama Europske unije	232
Dodatak 3.1. Zdravstveni sustavi u regionalnim ekonomskim integracijama: primjer organizacije zdravstvenih sustava zemalja članica Sjevernoameričkog sporazuma o slobodnoj trgovini.....	239
Dodatak 3.2. Komparativna analiza zemalja Europske unije i Hrvatske prema odabranim pokazateljima	244

4. ZDRAVSTVENI SUSTAV REPUBLIKE HRVATSKE.....	257
4.1. Organizacija i regulativni okvir zdravstvenog sustava	257
4.1.1. Organizacija zdravstvene zaštite.....	257
4.1.2. Zakonska regulativa zdravstvenog sustava	261
4.1.3. Ključne institucije u zdravstvenom sustavu	264
4.1.3.1. Ministarstvo zdravlja	264
4.1.3.2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje.....	266
4.1.3.3. Hrvatski zavod za javno zdravstvo	270
4.1.3.4. Ostale institucije u zdravstvenom sustavu.....	274
4.2. Društveno-povijesni kontekst i učinci provedenih reformi.....	291
4.2.1. Društveno-povijesni kontekst razvoja	291
4.2.2. Pregled i učinci dosadašnjih reformskih mjera	293
4.2.2.1. Pregled reformskih mjera od 1990. godine	294
4.2.2.2. Učinci provedenih reformi	297
4.3. Politika financiranja zdravstvenog sustava	301
4.3.1. Model financiranja.....	301
4.3.2. Održivost financiranja i potencijalne reformske mjere	303
4.4. Stanje i perspektive razvoja zdravstvenog sustava	308
4.4.1. Prava pacijenata	308
4.4.2. Raspoloživost ljudskih resursa i uvjeti rada u zdravstvu.....	313
4.4.3. Politika lijekova	317
4.4.4. Palijativna skrb.....	320
4.4.5. Razina informatizacije i razvoja e-zdravstva.....	322
4.4.6. Javno-privatna partnerstva	328
4.4.7. Upravljanje bolnicama.....	330
4.4.8. Upravljanje kvalitetom u hrvatskomu zdravstvenom sustavu.....	333
4.4.9. Potencijal razvoja zdravstvenog turizma	338
4.4.10. Hrvatski zdravstveni sustav u Europskoj uniji	343
Dodatak 4.1. Rezultati poslovanja Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje 2011. godine	346
Dodatak 4.2. Rezultati poslovanja zdravstvenih ustanova 2011. godine	349
Literatura	357
Kazalo pojmova	383